

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Чернігівська обласна військова адміністрація

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах здійснення парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та з метою захисту прав кожного на території України, відповідно до статей 3, 13 та 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», а також для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, Уповноваженим, співробітниками Секретаріату Уповноваженого спільно з представниками громадських організацій, без попереднього повідомлення про час і мету, здійснюються відвідування місць несвободи, до яких, серед іншого, відносяться заклади загальної середньої освіти.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, частиною а статті 37 Конвенції про права дитини, статтею 28 Конституції України, статтею 10 Закону України «Про охорону дитинства» закріплено заборону катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Зазначена заборона має абсолютний характер: жодні виняткові обставини, зокрема стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність або інший надзвичайний стан, не можуть бути виправданням катувань чи інших видів жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи

UB

Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з

прав людини

№17224.2/26/53 від 08.09.2026

КЕП: Лубінець Д. В. 08.09.2026 13:02

6C9E48EB050893DA04000000E88D01007DF40600

покарання. Відповідно, в умовах воєнного стану держава та керівництво дитячих закладів зобов'язані вживати належних організаційних, управлінських та практичних заходів для недопущення погіршення умов проживання, виховання, навчання та розвитку дітей, забезпечення їх безпеки, захисту прав і законних інтересів, а також створення умов, що відповідають принципу найкращих інтересів дитини.

Під час відвідування комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради (далі – ліцей, заклад) 18.05.2026 групою НПМ виявлено порушення прав і свобод людини і громадянина, а також суттєві недоліки в організації діяльності закладу, що потребують невідкладного реагування та вжиття дієвих заходів для їх усунення. Детальний опис встановлених порушень викладено у звіті за результатами відвідування, що додається.

Усупереч пункту 22 Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 № 1513 (далі – Порядок № 1513), у закладі не забезпечено можливості для звернення дітей щодо випадків насильства та/або жорстокого поводження, загрози їх життю чи здоров'ю, а також щодо таких випадків стосовно інших дітей. Зокрема, у доступному для дітей місці відсутній телефон та/або електронний пристрій з доступом до мережі Інтернет, який має працювати цілодобово протягом усього календарного року.

Під час вивчення документації групою НПМ встановлено два випадки звернення щодо можливого насильства стосовно вихованців. Так, 22.04.2026 надійшло усне звернення батька щодо ймовірного фізичного насильства з боку помічника вихователя, а 08.05.2026 надійшло звернення вихованця на «Урядову гарячу лінію» щодо можливого ображання однолітками. Водночас реагування адміністрації на зазначені випадки не було своєчасним. За першим зверненням засідання комісії відбулося лише 05.05.2026, тобто через 13 календарних днів після надходження повідомлення, а за другим зверненням засідання комісії станом на день відвідування не проведено взагалі.

Таким чином, ліцеєм не забезпечено належного та своєчасного реагування на повідомлення про можливі випадки насильства щодо вихованців, що свідчить про недотримання вимог законодавства щодо захисту дітей від усіх форм насильства та створює ризики порушення їхнього права на безпечне освітнє середовище.

Усупереч частині першій статті 20 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» під час відвідування встановлено невідповідність фактично поставленої продукції умовам договору від 08.05.2026 № 102 та даним накладної від 08.05.2026 № 368: замість твердого сиру в холодильниках харчоблоку та складському приміщенні виявлено молокозмісний сирний твердий продукт «Класичний».

Групою НПМ виявлено порушення вимог зберігання харчових продуктів у морозильній камері, зокрема м'ясо зберігалось без пакування, у відкритому вигляді та без маркування, що суперечить частині першій статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Відсутність маркування унеможливорює визначення терміну придатності продукту та дотримання належних умов його зберігання.

Усупереч вимог пункту 15 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» та постанови Кабінету Міністрів України від 02.03.2016 № 285 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики» у закладі здійснюється медична практика за відсутності відповідної ліцензії.

У порушення вимог статей 26, 53 Закону України «Про освіту» встановлено, що у складському приміщенні гуртожитку аптечка містить лікарські засоби з простроченим терміном придатності, що свідчить про неналежний контроль за їх зберіганням та створює потенційну загрозу життю і здоров'ю дітей.

Крім того, у порушення пункту 2 Положення про психологічну службу у системі освіти України, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 № 509, у закладі понад 5 років залишається вакантною посада практичного психолога.

Усупереч вимогам статті 16 Конвенції про права дитини, у закладі не створено умов для належного забезпечення права вихованців на особисте життя. Зокрема, у санітарному вузлі карантинної кімнати відсутні двері, натомість для відокремлення простору використовуються навісні штори, які не забезпечують належного рівня приватності та можливості усамітнення дітей.

У закладі не передбачено спеціально обладнаної санітарно-гігієнічної кімнати для її використання особами з інвалідністю, у тому числі тими, що пересуваються на кріслах колісних, за допомогою милиць чи інших засобів, що є порушенням пункту 31 розділу III Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я від 25.09.2020 № 2205, а також статей 3, 6 Закону України «Про освіту» та статті 26 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні».

Усупереч пункту 6 розділу II Вимог щодо утримання, облаштування та експлуатації об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (далі – Вимоги), входи до захисної споруди не забезпечують можливості безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Пандус для забезпечення вільного користування захисною спорудою відсутній, а також входи не обладнані дерев'яними або металевими трапами, які відповідно до Вимог мають встановлюватися у разі відсутності пандусів.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до пункту 6 частини першої статті 13, пункту 9 частини першої статті 16, статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» до відання місцевих державних адміністрацій належить вирішення питань науки, освіти, культури, фізичної культури і спорту, молоді та дітей, а також реалізація державної політики у зазначених сферах і здійснення контролю за додержанням вимог законодавства;

відповідно до частини другої статті 15 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» військові адміністрації на відповідній території здійснюють повноваження, зокрема із: управління закладами освіти, установами освіти, які належать територіальним громадам або передані їм, молодіжними, підлітковими

зкладами за місцем проживання; організації їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити в межах компетенції заходів щодо усунення наведених порушень, а також причин і умов, що їм сприяють, та недопущення таких порушень прав дитини у подальшій діяльності комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради.

2. Вжити заходів щодо посилення внутрішнього контролю за належним виконанням посадовими особами покладених на них повноважень та забезпечення належної організації контрольної діяльності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити мене, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Додаток: звіт за результатами відвідування комунального закладу «Черешенський ліцей» Чернігівської обласної ради на 20 арк.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Гиря Марина 1678

